

รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*

A Model of Management Equation of Phrapariyattidhamma School, General Education Division

¹พระปลัดบุญเจิต สุจิตโต, สมศักดิ์ บุญปู และ พระครูกิตติญาณวิสิฐ

¹Phrapalad Boonjerd Sucitto, Somsak Boonpoo

and Phrakhrukittianawisit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding Author. Email: boon0896799236@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 3) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นรูปแบบผสมวิธี คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 335 ท่าน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการจัดสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เพื่อไขข้อสงสัยความรู้ดังกล่าวมาพัฒนาเป็นรูปแบบ และการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาพรวมมีระดับการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอีก 3 ด้าน คือ วัสดุอุปกรณ์ การเงิน และบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย และ 3) กระบวนการบริหาร

3. ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ: รูปแบบ; การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ; โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

Abstract

This research article has objectives: 1) Study the state of administration of the Buddhist Scripture School. Department of General Education 2) To develop the effective management model of the Buddhist Scripture School. 3) To propose an effective management model of Ecclesiastical School. Department of General Education The method is 1) Quantitative research. The questionnaire was used by the staff of the Buddhist Scripture School. The 335 general education curriculums were analyzed by means of arithmetic mean and standard deviation. and 2) Qualitative research. The seminar consisted of 10 experts, who used the knowledge to develop the model. There are 8 qualified speakers to review for their suitability. Analyze data by content analysis. The results of the study found that:

1. The management of Buddhist Scripture School Department of General Education; The overall level of management is very high. When considering each aspect, it was found that the management have 3 levels of material, equipment, finance and personnel at a high level.

2. The effective management model of Buddhist Scripture School The General Education Department consists of 1) Principles to promote the system of Buddhist education. Department of General Education Standard quality accepted by society. To propagate and preserve Buddhism to be exuberant. 2) Objectives (1) Develop a strong school management system. (2) To study the Buddhist scriptures. Department of General Education to produce and develop the heirloom of Buddhist wisdom. (3) Develop students as the heirloom of Buddhist wisdom. 3) Management Processes (1) Principles of management according to management principles are PAPOSDCORB (2) Principles of management of key factors such as people or personnel, management money. (3) Principles of management for efficiency, including the ability of knowledge and ideas. Process capability and mental attributes.

3. The expert has reviewed the effective management model of the Buddhist Scripture School. The Department of General Education has found that it is appropriate and can be used in practice.

Keywords: Model; Management Equation; Phrapariyattidhamma School; General Education Division

บทนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้เพิ่มขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปราชญ์ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรมก็ต้องอนุวัตรไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริม สนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น และในปี พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ทำให้มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานคณะสงฆ์และพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาโดยตรง คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งแยกมาจากกรมการศาสนา ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบควบคุมการดำเนินงานที่ชัดเจน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้ออกระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านั้นลาสิกขาไปแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไป (The Scripture Department of Buddhist Studies Office of National Buddhism, 2014)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยรวม ประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามเกณฑ์ จึงทำให้เกิดมีปัญหามากหลายประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนต่างๆ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารงานตามระบบขาดแผนงาน ไม่มียุทธศาสตร์ เป้าหมายและหลักการ ครูผู้สอนมีวุฒิไม่ตรงกับกลุ่มสาระที่สอนและขาดความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การวัดผล การประเมินคุณภาพภายในโดยรวม คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันทั้งในด้านพื้นฐานของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้เรียน และคุณภาพของปัจจัย สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก กระบวนการบริหารภายในโรงเรียน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ กลุ่มโรงเรียนทำให้คุณภาพการศึกษาแตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียนไม่ได้มาตรฐานตามสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมิน

คุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (Certification office and Quality of education, 2011) ตลอดจนมี การจัดระบบการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม (Phrakhruwinaitorn Chakkree Sricharumedhiyan, 2017) โดยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีหลักการบริหารจัดการที่สำคัญมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร (Man) ด้านการเงิน (Money) ด้านบริหารจัดการ (Management) และด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials) มีการจัดระบบการบริหารการศึกษาตามกรอบนโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จากผลการวิเคราะห์ของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หน่วยงานที่กำกับดูแล การจัดการศึกษา สรุปลการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีจุดอ่อนที่ควรพัฒนาอยู่ 4 ด้านคือ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนาจุดอ่อนทั้ง 4 ด้าน เพื่อการ บริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้คุณภาพ (The Scripture Department of Buddhist Studies Office of National Buddhism, 2014) เพื่อสนับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่บุคลากรให้ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป และเกิดกระบวนการบริหารพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (Rachothon, 2015) เกื้อกูลต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองโดยมีการศึกษาปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง ไม่ สร้างความเสื่อมทรามหรือสิ่งที่ไม่ดีงามแก่พระพุทธศาสนา (National Office of Buddhism, 2010)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” จะเป็นแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็น ข้อมูลพื้นฐานนำไปกำหนดเป็นแผนนโยบาย หรือวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
3. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัย เชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดย 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับงานวิจัย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและเพื่อสร้างแบบสอบถาม 2) การใช้แบบสอบถาม บุคลากรของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 335 รูป/คน เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดย 1) การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และ 2) การสัมภาษณ์ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อใช้องค์ความรู้ดังกล่าว มาพัฒนาเป็นรูปแบบ มีเครื่องมือในการวิจัยคือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 เสนอรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดย 1) ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และ 2) การสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ มีเครื่องมือในการวิจัยคือแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

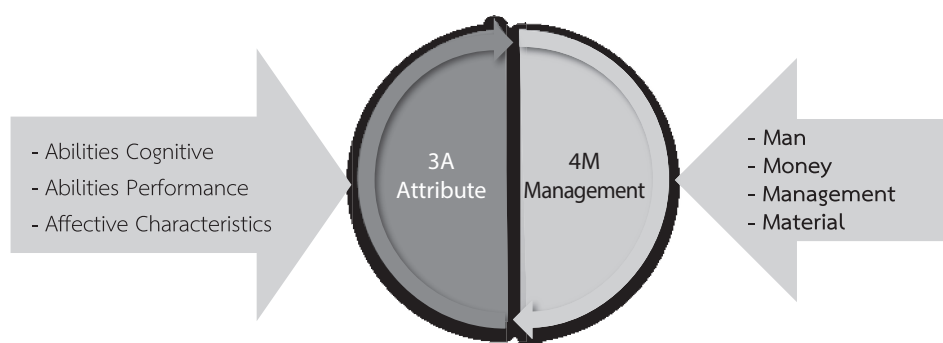
ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาพรวมมีระดับการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอีก 3 ด้าน คือ วัสดุอุปกรณ์ การเงิน และบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ ส่งเสริมระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อเผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญงอกงาม และสังคมเข้มแข็ง อุดมปัญญาพุทธธรรม 2) จุดมุ่งหมาย (1) พัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน (2) จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม (3) พัฒนาผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม และมีคุณลักษณะปรีดีสามัญตามที่พึงประสงค์ 3) กระบวนการบริหาร (1) หลักการบริหารของผู้บริหารตามหลักการบริหารจัดการคือ PAPOSDCORB (2) หลักการบริหารปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ คนหรือบุคลากร เงิน การบริหารจัดการ และทรัพยากรหรือวัตถุ (3) หลักการบริหารจัดการเพื่อประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถด้านความรู้ ความคิด ความสามารถทางกระบวนการปฏิบัติ และคุณลักษณะทางจิตใจ

3. ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำหลักการบริหารที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญมาพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณลักษณะสำคัญ อันจะทำให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นการสร้างและพัฒนาผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม เพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม และเพื่อเผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงต่อไป โดยสรุปเป็น “4M3A MODEL” ดังแสดงในภาพ

แผนภาพ: รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

อธิบายภาพองค์ความรู้จากการวิจัย “4M3A MODEL” ดังนี้

4M = Management การบริหาร 4 ด้าน คือ หลักการบริหารปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ 4 ด้าน เพื่อส่งเสริมระบบการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่

M1 Man การบริหารคนหรือบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญของการโรงเรียน จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

M2 Money การบริหารเงิน โรงเรียนจำเป็นต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารงานหากขาดงบประมาณ การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

M3 Management การบริหารจัดการ เป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงคือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลักดันและกำกับปัจจัยต่างๆ ทั้ง ๓ ประการให้สามารถดำเนินไปได้ โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ

M4 Material การบริหารทรัพยากรหรือวัสดุ การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารโรงเรียน หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็จะย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

3A = Attribute คุณลักษณะ 3 ประการ คือ คุณลักษณะการทำงานที่มีประสิทธิภาพ 3 ประการ ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ได้แก่

A1 Abilities Cognitive คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ประกอบด้วยความรู้ความสามารถจากการศึกษาที่จะเป็นพื้นฐานในการทำงาน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูด ฟัง อ่าน เขียน ได้อย่างมีมาตรฐาน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การศึกษาวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์

A2 Abilities Performance คุณลักษณะด้านการปฏิบัติ ประกอบด้วยความสามารถในการวางแผน การประเมินผล การประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ทำงานในองค์กร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

A3 Affective Characteristics คุณลักษณะด้านจิตใจ ประกอบด้วยความเป็นผู้มีจริยธรรมพื้นฐาน อาทิเช่น ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ มีความเป็นระเบียบและมีวินัย มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และรักการทำงาน สนใจหาความรู้ และปรับปรุงการทำงานของตนเองอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาพรวม พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอีก 3 ด้าน คือ วัสดุอุปกรณ์ การเงิน และบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งแบบสอบถามได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำไปใช้แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปน้อย ได้แก่ ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเหมาะสมกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน อาคารเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สภาพอาคารที่พักสำหรับจัดให้กับพระภิกษุสามเณรนักเรียน สภาพแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน การจัดสื่อการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน มีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. (1994) ที่พบว่า วัสดุอุปกรณ์การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนรวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้สำหรับตัวบ่งชี้คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์

ทางการศึกษา ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของจำนวนและประเภทวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา 2) วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้หรือไม่ 3) ระบบการให้บริการ การแนะนำเกี่ยวกับวิธีใช้ 4) ความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ 5) ความปลอดภัยในการใช้ 6) สัดส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาต่ออุปกรณ์

นอกจากนี้ ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีระดับการการปฏิบัติมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานในการบริหารการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการวางแผนงานในการจัดการศึกษา การจัดโครงการ กิจกรรม บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติการประจำปี การบริหารแผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของที่พบว่า องค์การ ภาวะผู้นำ การเรียนรู้ การจัดการความรู้ และ เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Phrakhruwinaitorn Chakkree Sricharumedhiyan, 2017)

ดังนั้น การนำหลักการบริหารที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญมาพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ที่มีบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณลักษณะสำคัญ อันจะทำให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นการสร้างและพัฒนาผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม เพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม และเพื่อเผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้ 1) นำรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปพัฒนาให้สามารถปฏิบัติได้จริง 2) สนับสนุนให้งบประมาณในการจัดทำการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการ 3) กำหนดกลยุทธ์ด้านวิชาการควรจัดทำวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4) พัฒนาคู่มือของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อให้บุคลากรมีศักยภาพในการสอน

2) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรดำเนินการดังนี้ 1) สนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาตนเองด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ที่ขาดแคลน 2) จัดทำแผนการใช้งบประมาณ

ที่สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อให้เป็นที่ยึดมั่นในศรัทธาของประชาชนทั่วไปในฐานะที่เป็นองค์กรทั้งทางศาสนาและการศึกษา 3) เพิ่มให้สวัสดิการ ขวัญกำลังใจ และความมั่นคงในหน้าที่การงานของบุคลากรทางการศึกษา 4) ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน หรือร่วมพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นของประเทศ รวมทั้งควรมีการสนับสนุนงบประมาณ 5) จัดเครือข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างความร่วมมือและการพัฒนาด้านวิชาการร่วมกัน 6) สรรหาบุคลากรที่ตรงสาขาวิชาที่สอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีศักยภาพมากขึ้น

References

- Ashworth, Allan, and Harvey, Roger C. (1994). *Assessing Quality in Further and Higher Education*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Certification office and Quality of education. (2011). *External Quality Assessment Guide 3th. (2011-2015) basic education*. Bangkok: Certification office and Quality of education (Public Organization).
- Richard, H. (1982). "How Effective is Your School?", *Education XCII*, (October): 34-35.
- Jarernkornburi, C. (2017). C-True Yourself Model of Thai Role Models on Dharmic Principle, Approach, and Theory. *Journal of MCU Peace studies*, 5(1), 140-153.
- National Office of Buddhism. (2010). *Political science-Buddhist State*. Bangkok: National Office of Buddhism
- Patin, J. L. (1969). The administrative behavior of the junior high school principal. *dissertation abstracts international*, Vol.30 (No.4: 1373-A,
- Phrakhuwinaithorn Chakkree Sricharumedhiyan. (2017). Developing Indicators of Learning Organization of Phrapariyattidhamma School, Division of General Education in Thailand. *Journal of MCU Peace Studies*. 5(2), 202-218.
- Rachothon, K. (2015). The Study of Knowledge Management Status of Administrators Phrapariyattidhamma School General Education Chiangrai Province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 8(2), 27-40.
- The Scripture Department of Buddhist Studies Office of National Buddhism. (2014). *Regulatory Guide about the Buddhist Scripture School*. Department of General Education. Bangkok: The National Buddhist Printing Office.